

Til lovforslag nr. L 147. Betænkning afgivet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 13. maj 2009

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af universitetsloven

(Tildeling af dansk eksamensbevis for visse uddannelser i udlandet, fleksible fripladser og stipendier m.v.)

[af videnskabsministeren (Helge Sander)]

1. Ændringsforslag

Videnskabsministeren har stillet 1 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 25. februar 2009 og var til 1. behandling den 26. marts 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Videnskabsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og videnskabsministeren sendte den 13. oktober 2009 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 7. Den 24. februar 2009 sendte videnskabsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til videnskabsministeren og undervisningsministeren til mundtlig besvarelse. Ministrene har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 29. april 2009.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til videnskabsministeren til skriftlige besvarelse, som denne har besvaret. Udvalget har stillet 2 spørgs-

mål til videnskabsministeren og undervisningsministeren, som disse har besvaret. Udvalgets spørgsmål og ministrenes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

Teknisk gennemgang

Udvalget afholdt den 6. maj 2009 en teknisk gennemgang ved videnskabsministeren ledsaget af embedsmænd fra Videnskabsministeriet og Undervisningsministeriet, hvor lovforslaget blev sammenlignet med lovforslag nr. L 188. Et notat fra Undervisningsministeriet udarbejdet som led i forberedelsen af den tekniske gennemgang er optrykt som bilag 3 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (V, S, SF, KF og RV) indstiller forslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Flertallet ønsker i forlængelse af vedtagelsen af lovforslaget, at ministeren iværksætter et arbejde, der skal afdække muligheder for og konsekvenser af at give universiteterne frihed til at udbyde akkrediterede, statsanerkendte uddannelser i udlandet, som udløser dansk eksamensbevis, uden at der stilles krav om et udenlandsk samarbejdsuniversitet.

Flertallet ønsker, at ministeriet forbereder dette arbejde og i efteråret 2009 indkalder flertallet (V, S, SF, KF og RV) til drøftelser herom med henblik på at muliggøre en eventuel fremsættelse og behandling af lovforslag i det kommende

folketingsår, 2009-10, om ændringer af universitetsloven, der kan realisere eventuelle ønsker om ændringer, som afstedkommes af de nævnte forhandlinger.

Et mindretal inden for flertallet (S, SF og RV) støtter lovforslaget, der giver bedre rammer for danske universiteters samarbejde med udenlandske universiteter, med de bemærkninger, der indgår i det fælles betækningsbidrag fra flertallet. S, SF og RV ønsker samtidig at understrege vigtigheden af det grundlæggende princip, at danske studerende ikke opkræves brugerbetaling for ordinær uddannelse på danske institutioner.

Det er afgørende, at der nu sættes gang i et arbejde, der skal se på mulighederne for at tilnærme reglerne for udbud af uddannelser i udlandet under henholdsvis Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet til hinanden.

Det er efter S, SF og RV's opfattelse meget uheldigt, at der ikke har fundet en koordinering sted mellem Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet om lovforslag nr. L 147 og L 188. Det giver anledning til udbredt forundring, at der lægges op til to vidt forskellige regelsæt for udbud af uddannelser i udlandet for henholdsvis universitetsuddannelser og professionsuddannelser.

Et andet mindretal inden for flertallet (V og KF) finder, at der er gode og logiske forklaringer på, at reglerne ikke er ens. Udbud af danske uddannelser i udlandet er komplicerede sager, og V og KF mener derfor, at det er fagligt og sagligt velbegrundet, at fremlægge to forskellige lovforslag, idet der er tale om løsninger på to meget forskellige konkrete udfordringer. Det er hensigten løbende at vurdere, om lovgivningen kan liberaliseres yderligere.

Et *mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Dansk Folkeparti vil dog kunne stemme for forslaget, forudsat at de nedennævnte to forudsætninger opfyldes af videnskabsministeren.

Dansk Folkeparti har erkendt, at ingen i universitetsmiljøerne ønsker det kollegiale selvstyre tilbage på universiteterne, og at en revision af loven derfor må stå på 2004-lovens grund. DF finder endog, at universitetsbestyrelserne bør blive mere synlige, og at deres kompetence med hensyn til at drive et selvstændigt universitet respekteres i den daglige administration.

Dansk Folkeparti har med bekymring lyttet til de stærke røster i universitetsverdenen, som fin-

der forskningsfriheden truet. I hvert enkelt tilfælde kan man måske diskutere det principielle i sagen, men for DF er det væsentligt, at bekymringerne under alle omstændigheder tages alvorligt, og at loven tilsikrer forskerne en individuel forskningsfrihed – uden at bestyrelsens, rektoratets, dekanens og institutbestyrerens ledelsesret og -pligt skubbes til side. Efter DF's mening bør lovgiverne ikke vente hermed, til der er »lig på bordet«.

Dansk Folkeparti er overbevist om, at den forskergenererede forskning – og ikke den strategiske forskning – er den, der vinder nyt land og dermed bidrager til at gøre Danmark til en førende vidensnation.

Dansk Folkepartis støtte til L 147 forudsætter som nævnt, at ministeren sikrer opfyldelsen af følgende to forhold:

- 1) Det indskrives i loven, at i hovedparten af en forskers arbejdstid på instituttet kan forskeren ikke – ved at blive sat til andet arbejde – afskæres fra at forfølge sine egne forskningsspor, med mindre andet er aftalt ved ansættelsen.
- 2) Styrkelse af Akademisk Råd, bl.a. ved
 - at Akademisk Råd, som foreslået af Videnskaberne Selskab, vælger formand og næstformand blandt sine medlemmer, så rektor og dekan ikke er født formand og næstformand, men tilforordnet rådet,
 - at opslag af alle professorater sker efter forhandling i Akademisk Råd, og
 - at ledelsesdispositioner kan tages op i Akademisk Råd med henblik på kritisk behandling.

Dansk Folkeparti er overbevist om, at den faglige legitimitet herved styrkes – og tillige effektiviteten. Eller kort sagt: Skatteyderne vil få mere universitet for pengene.

Et *andet mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det stillede ændringsforslag.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger**Ændringsforslag**

Af *videnskabsministeren*, tiltrådt af et *flertal*
(udvalget med undtagelse af DF):

Til § 1

»1) Nr. 1-4 udgår, og i stedet indsættes:

1. § 3, stk. 4-8, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 4. Universitetet kan tilbyde studerende som et individuelt valg og som et alternativ til at gennemføre en uddannelse i Danmark at gennemføre dele af uddannelsen ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter om gensidig udveksling.

Stk. 5. Universitetet kan i særlige tilfælde udbyde en uddannelse, hvor dele af uddannelsen ikke kan gennemføres i Danmark, men skal gennemføres ved et eller flere udenlandske universiteter efter aftale mellem de pågældende universiteter om gensidig udveksling, jf. dog stk. 1.

Stk. 6. Studerende, der er under uddannelse i medfør af stk. 4 og 5, følger, mens de er indskrevet på det udenlandske universitet, reglerne for det pågældende universitet og ikke reglerne fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 7. Ministeren kan efter ansøgning fra et dansk universitet godkende, at en af universitetets uddannelser kan udbydes af et eller flere universiteter i udlandet. Ministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for godkendelsen.

Stk. 8. Ministeren kan som led i en aftale om gensidig udveksling efter stk. 4 og 5 bestemme, at det danske universitet kan udstede eksamensbevis til studerende, der har gennemført dele af deres uddannelse ved universitetet uden at have været optaget på den pågældende uddannelse. Tilsvarende kan det danske universitet udstede eksamensbevis til en studerende, som i udlandet har gennemført en uddannelse, der er godkendt i medfør af stk. 7.

Stk. 9. Ministeren fastsætter nærmere regler for gennemførelsen af uddannelsen efter stk. 4 og 5 og for udstedelse af eksamensbevis efter stk. 8 og kan i den forbindelse fravige bestemmelserne i § 17, stk. 4, § 18, stk. 5 og 6, og § 34, stk. 1.«««

[Lovteknisk ændring]

Bemærkninger

Til nr. 1

Der er tale om en lovteknisk ændring uden indholdsmæssige konsekvenser. Der henvises til lovforslagets bemærkninger.

Lars Christian Lilleholt (V) nfm. Henrik Høegh (V) Michael Aastrup Jensen (V)
Anne-Mette Winther Christiansen (V) Malou Aamund (V) Jesper Langballe (DF)
Mikkel Dencker (DF) Charlotte Dyremose (KF) Mike Legarth (KF) Kirsten Brosbøl (S)
Rasmus Prehn (S) Benny Engelbrecht (S) Ole Hækkerup (S) Jonas Dahl (SF)
Hanne Agersnap (SF) Marianne Jelve (RV) fmd. Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	2
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 147**

Bilagsnr.	Titel
1	Kommenteret høringsoversigt og hørings svar, fra videnskabsministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Ændringsforslag fra videnskabsministeren
4	1. udkast til betænkning
5	Hørings svar vedrørende lovforslag nr. L 188 (Om udbud af uddannelser i udlandet), fra undervisningsministeren
6	Talepapir fra samrådet 29/4-09, fra videnskabsministeren
7	Notat om sammenligning af lovforslag nr. L 147 (Universitetsloven) og lovforslag nr. L 188 (Om udbud af uddannelser i udlandet), fra undervisningsministeren
8	Talepapir fra samrådet 29/4-09, fra undervisningsministeren

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 147

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om formuleringen i bemærkningerne til lovforslagets § 1 nr. 2, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om formuleringen i bemærkningerne til lovforslagets § 1 nr. 2, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om en redegørelse for de væsentlige forskelle i mål og principper for uddannelsernes internationalisering, som det udmøntes med lovforslagene nr. L 147 og L 188, til videnskabsministeren og undervisningsministeren, og ministrenes svar herpå
4	Spm., om ministrene vil udarbejde et betækningsbidrag, til videnskabsministeren og undervisningsministeren, og ministrenes svar herpå
5	Spm. om, hvordan universiteter i dag kan etablere en dansk uddannelse i udlandet, og hvori denne ordning adskiller sig fra den mulighed, som undervisningsministeren i lovforslag nr. L 188 vil give professionsuddannelser, der vil etablere en dansk uddannelse i udlandet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm., om ministeren er bekendt med, at nogle danske universiteter har benyttet den eksisterende mulighed for at etablere en dansk afdeling i udlandet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm., om ministeren vurderer, at det vil have økonomiske konsekvenser, hvis en dansk studerende vil studere på en dansk uddannelse i udlandet og kan få sin SU med, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvilke negative konsekvenser det ville medføre, hvis L 147 ikke blev vedtaget nu, men først i efteråret 2009, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm., om der i lovforslaget gives tilskud i strid med servicedirektivet, til videnskabsministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 147**Samråds-
spm.nr.****Titel**

A Samrådssp. om forskelle i lovgivning om udenlandske studier, til videnskabsministeren og undervisningsministeren

Bilag 2

Udvalgets spørgsmål til videnskabsministeren og undervisningsministeren og disses svar herpå

Spørgsmålene og videnskabsministerens og undervisningsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål 1, 2 og 5-9 er stillet til videnskabsministeren. Spørgsmål 3 og 4 er stillet til videnskabsministeren og undervisningsministeren.

Spørgsmål 1:

Ministeren bedes uddybe, hvad der menes med formuleringen i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, hvor der står: »Det er hensigten, at videnskabsministeren vil bestemme, at aftalerne med det eller de udenlandske universiteter blandt andet skal indeholde vilkår om organisation og finansiering, vilkår, der sikrer ytringsfriheden og forskningsfriheden inden for de fagområder...«, herunder bekræfte at respekt for ytringsfrihed og forskningsfrihed er helt afgørende for at indgå og opretholde disse aftaler.

Svar:

Formuleringen henviser til, at når forslaget bliver vedtaget, vil der blive udstedt en bekendtgørelse, hvoraf det fremgår hvilke vilkår, der som minimum skal aftales med det udenlandske universitet.

Det vil være et krav for at indgå og fastholde aftaler, at der inden for de fagområder, som der forskes og undervises i, blandt andet er fastsat vilkår for sikring af ytringsfriheden og forskningsfriheden.

Den konkrete udformning af aftalerne kan variere, da behovet for at sikre ytrings- og forskningsfrihed i selve aftalerne afhænger af, i hvilket omfang det pågældende land følger de relevante internationale konventioner m.v. Vurderingen bliver foretaget i samråd med Udenrigsministeriet.

Jeg kan altså bekræfte, at respekt for ytringsfrihed og forskningsfrihed er helt afgørende for at indgå og opretholde aftalerne med de udenlandske universiteter. Det synes jeg også er slået fast i bemærkningerne til lovforslaget. Ligesom det blev slået fast under første behandlingen.

Spørgsmål 2:

Ministeren bedes bekræfte, at formuleringen i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, hvor der står, at »der på det eller de udenlandske universiteter skal være reel fri adgang for personale og de studerende uanset race, religion, køn mv.« også indebærer, at der ikke må diskrimineres på grund af seksuel orientering eller handicap.

Svar:

Der skal være reel adgang for alle. Det er naturligt, at vi tager udgangspunkt i internationale konventioner på området, herunder FN-konventioner og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, når vi skal vurdere om den reelle adgang er til stede.

Det vil sige, at der blandt andet skal sikres ligebehandling af personer uanset køn, race, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national, social eller etnisk oprindelse, handicap eller ethvert andet forhold.

Jeg kan på den baggrund bekræfte, at formuleringen også indebærer, at der ikke må diskrimineres på grund af handicap eller seksuel orientering.

Spørgsmål 3:

Ministrene bedes redegøre for væsentlige forskelle i mål og principper for uddannelsernes internationalisering, som det udmøntes med lovforslagene L 147 (Universitetsloven – uddannelser i udlandet) fremsat af videnskabsministeren og L 188 (Erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser – i udlandet) fremsat af undervisningsministeren.

Svar:

Målet med Videnskabsministeriets forslag er, at gøre det muligt i forbindelse med forskningssamarbejder mellem danske og udenlandske universiteter at udbyde uddannelser, som bygger på resultaterne af disse forskningssamarbejder. Da universitetsuddannelser er forskningsbaserede skal uddannelserne foregå i umiddelbar tilknyt-

ning til et forskningsmiljø. Derfor skal uddannelserne udbydes af det udenlandske universitet, hvor forskningssamarbejdet foregår.

Det er forventningen, at uddannelserne skal tiltrække danske og internationale studerende. Danske studerende, der er berettigede til udlandsstipendium, vil herigennem kunne få dækket eventuel deltagerbetaling.

Uddannelsesudbuddet finansieres efter nationale regler i det land, hvor uddannelsen udbydes. Dette kan være ved deltagerbetaling. Forskningssamarbejdet finansieres af det eller de deltagende danske universiteter og det udenlandske universitet i henhold til en samarbejdsaftale. Danske universiteter kan som led heri yde tilskud til et udenlandsk universitet. Da udbuddet sker ved det udenlandske universitet, hæfter det danske universitet ikke udover det aftalte tilskud.

Målet med Undervisningsministeriets forslag er at give de danske professionshøjskoler og erhvervsakademier mulighed for at etablere og markere sig på det globale uddannelsesmarked ved udbud af danske erhvervsrettede videregående uddannelser.

Uddannelserne udbydes med henblik på udenlandske studerende som målgruppe for optagelse. Da der er tale om udbud af danske uddannelser, vil det efter de gældende støtteregler ikke være muligt for eventuelle danske studerende at modtage udlandsstipendium.

Udlandsaktiviteten indgår ikke i institutionens tilskudsgrundlag. Institutionerne kan opkræve deltagerbetaling for uddannelsesudbuddet i udlandet. Der bliver tale om særskilt indtægtsdækket virksomhed. Der stilles krav om, at institutionens udlandsvirksomhed ikke må gå ud over hovedaktiviteten, som er uddannelsesvirksomhed i Danmark. Derudover skal udbud i udlandet være regnskabsmæssigt adskilt fra udbudsvirksomheden i Danmark, evt. via et selskab.

Spørgsmål 4:

Ministrene bedes udarbejde betænkningssbidrag, der kan åbne op for forberedelse af efterfølgende drøftelser i den kommende samling om justering af lovgivningen, herunder klargøre de væsentligste forskelle mellem L 147 og L 188 og anvise muligheder og problemer ved at tilnærme lovene efterfølgende.

Svar:

Følgende bidrag kan indarbejdes i udvalgets betænkning over lovforslag L 147:

»Danske universitetsuddannelser er forskningsbaserede og skal foregå i umiddelbar tilknytning til et forskningsmiljø. At skabe et forskningsmiljø fra bunden er meget ressourcekrævende. Derfor er der i det foreliggende lovforslag stillet krav om et samarbejdsuniversitet.«

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at:

»Processen med at udvide mulighederne for danske universiteters internationale virke må forløbe gradvist. I takt med at erfaringerne fra implementeringen høstes, kan rammerne udvikles og på sigt give mulighed for at udfolde ordningen yderligere.«

Jeg har forstået, at undervisningsministeren tilsvarende har udarbejdet følgende bidrag, der kan indarbejdes i Uddannelsesudvalgets betænkning over lovforslag L 188:

»Forslaget på Undervisningsministeriets område skal give danske professionshøjskoler og erhvervsakademier mulighed for at udbyde erhvervsrettede videregående uddannelser i udlandet. Forslaget skal både styrke billedet af Danmark som internationalt uddannelsesland, og give uddannelsesinstitutionerne en ekstra indtjeningsmulighed til gavn også for uddannelserne i Danmark. Udenlandsk uddannelsesvirksomhed forventes at smitte positivt af på uddannelserne i Danmark gennem den internationale erfaring og inspiration.

Flertallet er enigt om at give de danske professionshøjskoler og erhvervsakademier mulighed for at etablere og markere sig på det internationale uddannelsesmarked ved udbud af allerede eksisterende, godkendte danske erhvervsrettede videregående uddannelser.

Flertallet er enigt om, at institutionernes udenlandsvirksomhed ikke må gå ud over hovedaktiviteten, som er uddannelsesvirksomheden i Danmark. Udlandsvirksomheden skal derfor udøves som særskilt indtægtsdækket virksomhed.

Danske studerende har efter forslaget mulighed for at studere ved danske uddannelsesudbud i udlandet, men har ikke adgang til SU og udlandsstipendium. Det skyldes først og fremmest, at uddannelserne udbydes med udenlandske studerende som målgruppe og som indtægtsdækket virksomhed uden statslige tilskud. Forslaget berører ikke igangværende internationaliserings-

initiativer til gavn for danske studerende, som fortsætter parallelt med dette forslag.

Flertallet ønsker, at regeringen nu iværksætter et arbejde, der skal afdække muligheder for og konsekvenser af at give danske studerende mulighed for at tage en dansk uddannelse udbudt i udlandet med SU og udlandsstipendium. Arbejdet bør afsluttes tids nok til, at der i givet fald kan fremsættes lovforslag i næste folketings-samling.«

Spørgsmål 5:

Ministeren bedes beskrive, hvordan universiteter i dag kan etablere en dansk uddannelse i udlandet, og hvori denne ordning adskiller sig fra den mulighed, som undervisningsministeren i L 188 vil give professionsuddannelser, der vil etablere en dansk uddannelse i udlandet?

Svar:

Danske universiteter har i dag mulighed for at tilbyde uddannelser i udlandet efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed. Universiteterne kan efter disse regler frit udbyde uddannelsesforløb uden for Danmark på almindelige kommercielle vilkår. Universiteterne har desuden mulighed for at indgå i samarbejder med udenlandske universiteter om parallelforløb og fællesuddannelser.

Det er en forudsætning for udbud af uddannelser efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed, at aktiviteterne økonomisk hviler i sig selv, og at økonomien holdes adskilt fra universitetets øvrige virksomhed. Universitetet modtager ikke taxametertilskud til sådanne uddannelsesaktiviteter. Udbud skal ikke godkendes.

Uddannelsesaktiviteterne, der udbydes efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed, er ikke omfattet af en uddannelsesbekendtgørelse, og universitetet må ikke give indtryk af, at der er tale om en statsanerkendt uddannelse, der er underlagt ministerens tilsyn m.v. Universitetet må derfor ikke udstede anerkendte eksamensbeviser, der giver en titel og/eller betegnelse, som kan forveksles med titlen og/eller betegnelsen for en statsanerkendt dansk uddannelse. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om der er tale om en bachelor-, kandidat- eller masteruddannelse. Da der ikke er tale om statsanerkendte danske uddannelser, stilles der ikke krav om dansk akkreditering.

Efter L 188 får Undervisningsministeren mulighed for at godkende, at professionshøjskoler og erhvervsakademier m.v. udbyder erhvervsrettede videregående uddannelser i udlandet. Uddannelserne udbydes – som på universitetsområdet – efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed. Undervisningsministeren skal dog godkende udbuddet.

Undervisningsministeriets institutioner får efter L 188 mulighed for at udbyde danske erhvervsrettede videregående uddannelser og udstede danske statsanerkendte eksamensbeviser herfor. Da der blandt andet skal udstedes statsanerkendte eksamensbeviser, er det et krav for godkendelse, at der er opnået positiv akkreditering af det udenlandske udbud.

Efter L 188 bemyndiges Undervisningsministeren desuden til at fravige eksisterende regler samt fastsætte særlige regler. Det er hensigten, at der skal fastsættes regler om, at udbud i udlandet ikke indgår i uddannelsesinstitutionernes tilskudsgrundlag og give mulighed for, at disse kan oprette selskabskonstruktioner til varetagelse af udbuddet i udlandet. Denne mulighed gives for at begrænse den økonomiske hæftelse.

Spørgsmål 6:

Er ministeren bekendt med, at nogle danske universiteter har benyttet den eksisterende mulighed for at etablere en dansk afdeling i udlandet?

Svar:

Universiteterne har ikke pligt til at indberette sådanne aktiviteter til Videnskabsministeriet, og det har på grund af den korte svarfrist ikke været muligt at indhente oplysninger fra universiteterne.

Spørgsmål 7:

Vurderer ministeren, at det vil have økonomiske konsekvenser, hvis en dansk studerende vil studere på en dansk uddannelse i udlandet jf. de spørgsmål 5 og 6 og kan få sin SU med? Hvis den studerende valgte at blive og studere på en dansk uddannelse i Danmark skulle vedkommende under alle omstændigheder have SU.

Svar:

Den foreslåede model i L 147 indebærer, at uddannelserne udbydes fra et udenlandsk universitet. De studerende vil derfor være berettigede

de til SU og udlandsstipendium efter de sædvanlige regler herom.

Som Undervisningsministeriet redegjorde for ved den tekniske gennemgang af lovforslaget, er vurderingen, at der ikke i den gældende lovgivning om SU og udlandsstipendier er hjemmel til at give støtte til danske uddannelser, der af danske uddannelsesinstitutioner udbydes i udlandet. Forholdet er således kun relevant for L 188.

Spørgsmål 8:

Hvilke negative konsekvenser ville det medføre, hvis L 147 ikke blev vedtaget nu men først i efteråret 2009?

Svar:

De otte danske universiteter og Videnskabsministeriet forhandler i øjeblikket om en partnerskabsaftale med Graduate University of Chinese Academy of Sciences (GUCAS) om etableringen af et dansk universitetscenter i Beijing. Aftalen planlægges underskrevet i november 2009.

Indgåelsen af partnerskabsaftalen mellem de danske universiteter og den kinesiske partner forudsætter, at lovgrundlaget for udbud af danske kandidatuddannelser i udlandet er på plads. Såfremt lovprocessen forskydes et halvt år, vil det i bedste fald føre til, at aftalens indgåelse må udskydes tilsvarende. Det vil forsinke iværksættelsen af forskningssamarbejdet og optaget af de første ph.d.-studerende på universitetscenteret. Det er endvidere sandsynligt, at iværksættelsen af de første kandidatuddannelser ved universitetscenteret må udskydes, ligesom det ikke kan udelukkes, at en udskydelse af lovforslagets vedtagelse kan skabe usikkerhed hos de kinesiske myndigheder om projektets gennemførelse.

Lovforslaget indeholder desuden bestemmelser om fleksible fripladser og stipendier. Universiteterne har længe udtrykt ønske om en mere fleksibel ordning for så vidt angår fripladser og stipendier. De er derfor interesseret i, at ordningen bliver indført så hurtigt som muligt.

Universiteterne har en forventning om, at den fleksible ordning bliver indført fra sommeren 2009. Det må derfor formodes, at de i planlægning af deres optag for efteråret 2009 allerede har foretaget visse dispositioner ud fra denne forventning. Bliver lovforslaget udsat, kan det

derfor påvirke universiteternes rekrutteringsmuligheder af dygtige tredjelandsstuderende til Danmark.

Den foreslåede fleksible stipendieordning, vil desuden sikre, at danske universiteter kan uddele stipendier, som dækker forskellen mellem Erasmus Mundus stipendiet og de reelle omkostninger.

Der skal i øvrigt erindres om, at der under 1. behandlingen var bred opbakning til lovforslaget, og at det fra flere ordførere blev tilkendegivet, at det var på høje tid, at universiteterne fik flere muligheder på området.

Spørgsmål 9:

Ministeren bedes redegøre for, om der i lovforslaget gives tilskud i strid med servicedirektivet.

Svar:

Lovforslagets mulighed for at yde tilskud til forskning er ikke omfattet af servicedirektivet, og kan derfor heller ikke være i strid hermed.

Servicedirektivet har til formål at sikre, at udbydere af økonomiske tjenesteydelser ikke hindres i at levere tjenesteydelser på tværs af grænserne inden for EU. Ligeledes skal direktivet sikre, at tjenestemodtagere af økonomiske tjenesteydelser ikke diskrimineres på baggrund af deres nationalitet.

Med lovforslaget får et dansk universitet mulighed for at yde tilskud til et udenlandsk universitet, når det sker i forbindelse med forsknings-samarbejder. Ved tilskud forstås både finansielle midler og ressourcer som personale, udstyr m.v., som de danske universiteter stiller til rådighed.

Servicedirektivets anvendelsesområde omfatter tjenesteydelser, der udføres med en økonomisk modydelse. Hvis der ikke finder betaling sted, er der tale om ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse, som ikke er omfattet af servicedirektivet. Forskning, der hovedsageligt er offentligt finansieret, falder uden for servicedirektivet, da betalingskriteriet hermed ikke er opfyldt.

Servicedirektivet omhandler forhold inden for EU. Samarbejder i Kina eller andre lande uden for EU vil derfor under alle omstændigheder ikke være omfattet af servicedirektivet.

Sammenligning af L 147 og L 188

Sammenligningsnotatet (bilag 7) er udarbejdet af Undervisningsministeriet og optrykt i betænkningen efter ønske fra udvalget.

Sammenligning af L 147 og L 188

Formålet med Videnskabsministeriets forslag er, at gøre det muligt i forbindelse med forskningssamarbejder mellem danske og udenlandske universiteter at udbyde uddannelser, som bygger på resultaterne af disse forskningssamarbejder. Da universitetsuddannelser er forskningsbaserede skal uddannelserne foregå i umiddelbar tilknytning til et forskningsmiljø. Derfor skal uddannelserne udbydes af det udenlandske universitet, hvor forskningssamarbejdet foregår.

Det er forventningen, at uddannelserne skal tiltrække danske og internationale studerende. Danske studerende, der er berettigede til udlandsstipendium, vil herigennem kunne få dækket eventuel deltagerbetaling.

Formålet med Undervisningsministeriets forslag er at give professionshøjskoler og erhvervsakademier mulighed for at etablere og markere sig på det globale uddannelsesmarked ved udbud af danske erhvervsrettede videregående uddannelser.

Uddannelserne udbydes med udenlandske studerende som målgruppe for optagelse. Da der er tale om udbud af danske uddannelser på danske institutioner, vil det efter de gældende støttere-

ler ikke være muligt for eventuelle danske studerende at modtage udlandsstipendium.

De uddannelser, som vil blive udbudt ved de udenlandske samarbejdsinstitutioner, vil bygge på et andet forskningsmiljø end det, som de tilsvarende danske uddannelser bygger på. Derudover foregår uddannelsen på et udenlandsk universitet og uddannelsesmiljøet vil derfor være anderledes og mere internationalt end i Danmark.

Hensigten med Videnskabsministeriets forslag er, at de danske universiteter gennem samarbejdet med de udenlandske universiteter kan være med til at skabe nye forskningsmiljøer og udvikle danske universiteters udbud af uddannelser. Et langsigtet mål ved Videnskabsministeriets forslag er også på sigt at øge de danske universiteters muligheder for at tiltrække internationale studerende og forskere til Danmark.

Hensigten med Undervisningsministeriets forslag er, at bidrage til kvalitetsudviklingen af danske uddannelser ved at gøre sig erfaringer med deres konkurrencedygtighed og attraktivitet på det internationale uddannelsesmarked. Udbud af danske uddannelser i udlandet udgør desuden i et nationaløkonomisk perspektiv et væsentligt potentiale for eksport af viden og uddannelseskompetence.

Skematisk oversigt

Skemaet viser, hvilke løsninger der er brugt i de to forslag, og hvor de adskiller sig fra hinanden.

Temaer	Universiteter (L 147)	Erhvervsrettede videregående uddannelser (L 188)
Formål	At udbyde uddannelser i forbindelse med forskningssamarbejder mellem danske og udenlandske universiteter.	At give de danske professionshøjskoler og erhvervsakademier mulighed for at etablere og markere sig på det globale uddannelsesmarked ved udbud af godkendte danske erhvervsrettede videregående uddannelser.

Temaer	Universiteter (L 147)	Erhvervsrettede videregående uddannelser (L 188)
Hensigt	<p>At danske og udenlandske universiteter kan lære af hinanden og i fællesskab udvikle nye uddannelser.</p> <p>At forbedre danske studerendes mulighed for at opnå en dansk grad samtidig med, at de læser i udlandet.</p> <p>At øge mulighederne for at tiltrække internationale studerende og forskere til Danmark og at forbedre universiteternes brand internationalt.</p>	<p>Udbud af danske uddannelser i udlandet udgør i et nationaløkonomisk perspektiv et væsentligt potentiale for eksport af viden og kompetence.</p> <p>At understøtte Danmarks position som førende uddannelsesnation og at styrke danske uddannelsesinstitutioners mulighed for at markere sig på det globale uddannelsesmarked med erhvervsrettede videregående uddannelser af høj faglig kvalitet.</p>
Hjemmel	Ændring af: lov om universiteter	<p>Ændring af: lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelse, lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser lov om Medie- og Journalisthøjskolen lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser lov om Danmarks Evalueringsinstitut</p>
Uddannelsesinstitutioner	Universiteter	<p>Erhvervsakademier Professionshøjskoler Ingeniørhøjskoler Danmarks Medie- og Journalisthøjskole</p>

Temaer	Universiteter (L 147)	Erhvervsrettede videregående uddannelser (L 188)
Uddannelser	Bacheloruddannelser Kandidatuddannelser Masteruddannelser Efter- og videreuddannelser Ph.d.-forløb	Erhvervsakademiuddannelser Professionsbacheloruddannelser Videregående voksenuddannelser Diplomuddannelser
Akkreditering	<p>Uddannelser, der er akkrediteret og godkendt til udbud i Danmark, kan godkendes til udbud ved et udenlandsk universitet. Det er ikke et krav, at uddannelsen konkret udbydes i Danmark.</p> <p>En betingelse for godkendelse til udbud i udlandet er, at der indgås en samarbejdsaftale med universitetet. Ministeren vil udstede en bekendtgørelse, om, hvilke vilkår der som minimum skal aftales med det udenlandske universitet</p>	Uddannelser, der er godkendt til udbud i Danmark, kan udbydes i udlandet, hvis udbuddet i udlandet er positivt akkrediteret af Akkrediteringsrådet.
Tilsyn	Der er ingen ændring af videnskabsministerens tilsynsforpligtelse. Tilsynet sker med de danske universiteter.	Der er ingen ændring af undervisningsministerens tilsynsforpligtelse. Tilsynet sker med den danske uddannelsesinstitution, som er godkendt til at udbyde uddannelsen i udlandet.

Temaer	Universiteter (L 147)	Erhvervsrettede videregående uddannelser (L 188)
Økonomi	<p>Uddannelsesudbuddet finansieres efter nationale regler i det land, hvor uddannelsen udbydes. Dette kan være ved deltagerbetaling.</p> <p>Forskningssamarbejdet finansieres af det eller de deltagende danske universiteter og det udenlandske universitet i henhold til en samarbejdsaftale. Danske universiteter kan som led heri yde tilskud til et udenlandsk universitet.</p> <p>Da udbuddet sker ved det udenlandske universitet, hæfter det danske universitet ikke udover det aftalte tilskud. Der er derfor ikke behov for at stille krav om fx særlige forsikringsforhold.</p>	<p>Udlandsaktiviteten indgår ikke i institutionens tilskudsgrundlag.</p> <p>Institutionerne kan opkræve deltagerbetaling</p> <p>Der stilles krav om, at institutionens udlandsvirksomhed ikke må gå ud over hovedaktiviteten, som er uddannelsesvirksomhed i Danmark.</p> <p>Der bliver tale om særskilt indtægtsdækket virksomhed.</p> <p>Udbud i udlandet skal være regnskabsmæssigt adskilt fra udbudsvirksomheden i Danmark, evt. via et selskab.</p> <p>Der vil kunne fastsættes krav om tegning af ansvars- og skadesforsikring for det udenlandske udbud for at minimere eventuelle økonomiske tab til skade for hovedaktiviteten i Danmark.</p>
Organisation	<p>Danske universiteter indgår et samarbejde med et eller flere udenlandske universiteter.</p> <p>Det udenlandske universitet står for uddannelsesudbuddet inden for rammerne af en samarbejdsaftale. Ministeren vil udstede en bekendtgørelse, om, hvilke vilkår der som minimum skal aftales med det udenlandske universitet, herunder at aftalerne skal fastlægge rammerne for finansiering, organisation, retssikkerhed, m.v.</p>	<p>Uddannelsesinstitutionen selv eller et selskab etableret med henblik på udlandsaktiviteten kan forestå undervisningen eller indgå samarbejde med en udenlandsk samarbejdspartner om, at denne forestår undervisningen.</p> <p>Der gives mulighed for, at en uddannelsesinstitution opretter et selskab med begrænset hæftelse, f.eks. et aktieselskab, til at gennemføre udlandsaktiviteten.</p>

Temaer	Universiteter (L 147)	Erhvervsrettede videregående uddannelser (L 188)
SU & udlandsstipendium	Udlandsstipendieordningen dækker omkostningerne til eventuel brugerbetaling ved udenlandske universiteter for danske studerende, der er berettiget.	Danske studerende kan ikke modtage SU eller udlandsstipendium til danske uddannelser i udlandet. Udbuddet skal følge de i lovforslaget fastsatte bestemmelser om særskilt indtægtsdækket virksomhed.
Eksamensbeviser	<p>Det udenlandske universitet udsteder et nationalt eksamensbevis efter nationale regler.</p> <p>Derudover udsteder det danske universitet, der er godkendt til at udbyde uddannelsen, et dansk eksamensbevis og tildeler en dansk grad. På denne måde sikres det, at uddannelserne også kan genkendes af arbejdsgivere på det danske arbejdsmarked.</p>	Uddannelsesinstitutionen udsteder et officielt dansk eksamensbevis for fuldført uddannelse.
Censorkorps	<p>For at sikre kvaliteten ved danske eksamensbeviser, stilles der krav til ekstern censur. Censorkorps på universitetsområdet fastsættes af Akkrediteringsrådet.</p> <p>Censorerne kan både være danske og udenlandske forskere eller for eksempel ansatte fra danske virksomheder i det pågældende land.</p>	<p>Uddannelsesinstitutionen tilvejebringer et censorkorps for det udenlandske udbud, der står mål med de krav til faglighed, kompetence og retssikkerhed, som er fastsat for de danske censorkorps.</p> <p>Kravet til censorkorpset indgår i akkrediteringskravene.</p>
Ikrafttræden	Loven forventes at træde i kraft 1. juli 2009.	Loven forventes at træde i kraft 1. juli 2009.